

Slovanski popotnik.

Spisuje Fr. Cegnar.

* Iz zapustnine gospoda Jankovića, ki je nedavno v Peštu umerl, se je 22. januarja po dražbi prodalo mnogo sila imenitnih starin, med njimi več slovanskih rokopisov, ki sežejo do najstareše dobe ogerskega kraljestva. Prišel je na versto tudi perstan nadškofa Lodomera, rojenega Slovana.

* 11. januarja je odbor matice ilirske sklenul, da naj gospod Maks Prica vredništvo „Kola“ prevzame, katero ima zanaprej, le znanstveni časopis, izhajati dvakrat na leto in obseči vsak bart 5—6 pól. Vrednik bo dobival 20 fl. od póle za izvirne sestavke, 10 fl. za prestave in zraven tega 50 odstodkov od čistega dobička.

* Na Dunaju je te dni prišla na svitlo knjiga pod naslovom: „Grammatik der bulgarischen Sprache“ od A. in D. Kyriaka Cankofa, kateri je tudi máli slovník pridjan. Ima 218 strani v osmini. Priporočimo jo vsacemu, kdor se hoče bulgarsko-slovanskega narečja naučiti.

* 10. januarja je prvi list časopisa „Cyril a Method“ v veči obliki na svitlo prišel; narečje pa je po slovníci gospoda Hattala.

* „Vidensky dennik“ je nehal izhajati. Literarna doklada tega časopisa „Vesna“ bode pa zanaprej na teden enkrat izhajala.

* „Zorja galicka“ naznani, da bo skoraj na svitlo prišla „Halicko-Ruska dogodovština“, spisana od Dioniza Zubrickega.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Horvaškega. Banska vlada je razpisala konkurs za postavljenje učiteljske stolice rimskega in cerkvenega prava na pravoslavni Zagrebaški akademii, ki se zamore učiti v ilirskem, slovenskem ali pa latinskem jeziku. Plača učitelja znesse 1000 fl., ki se zamore povišati na 1200 in 1400 fl. Razun tega dobí učitelj na leto še 100 fl. za učbine potrebe. — Ker imamo Slovenci mnogo umnih pravdoslovcev, se nadjamo, da jih bo več pri ministerstvu uka za to lepo službo prosilo.

Iz Gorice. „Novice“ zvéjo, da gosp. Banchigh (Bankič), kteriga imé se je po izverstnih slovenskih cerkvenih govorih po Goriškem itd. lani naglo razglasilo, ni Talijan, kakor je bilo tudi v „Novicah“ rečeno, ampak on je Slovan, rojen v Terčeti (Tarcetta) v St. Peterski fari; Nediška dolina ga je redila, prvi njegov glas se je zaslišal na hribu Nediža. V Vidmu je bil za mašnika posvečen; potem je bil kaplan v Mažorolah na Slavenskem, za tem v Blavcicu na Laškem; na zádne je stopil v Veroni v Jezusov red. Ondi je zbolel, in društvo ga je poslalo na njegov dom zavolj bolezni. Zdaj 2 leti je bil ekonom v Šentpetru v svoji rojstni fari, kjer je začel duhovne vaje v slovenskim jeziku, tudi v Kanali, na Livki itd. — in od letih krajev se je jela péti slava našimu rojaku Bankič-u; laški časniki že so mnogo govorili od njega, pa nobeden še ni rekel, da je Slovan, ki, čeravno med silno laško gošavo, je ohranul moč slovenske besede, s katero globoko v serca svojih poslušavcov sega.

Dopis iz slovenskih goríc. Žalostno, dopače neslišano vést imam „Novicam“ naznaniti. V nedeljo nar-svetejšega Imena (18. januara) zjutraj pred ranem sv. opravilom pride pôsel od Šent-Jakoba z naročilom: g. župnik Peter Žižek so sinoč po večletnem plücnem bolehanji nenadoma umrli. Kmaló potem priteče drugi pôsel s pismom od sv. Ilga: g. župnik Jožef Šwarc

so po tridnevnem bolehanji sinoč umrli. Nemila smrt nam je tedaj edno noč dva sosedna g. župnika pobrala. Oba gospoda sta ednoga leta (1789) rodjena, oba sta edno noč umrla. — Lahka jima zemljica!

Ciringer.

Iz Trebovlj na Štaj. J.H—k. V Novicah je že rečeno bilo, da smo v Trebovljah lani nove zvonove dobili, povedati pa še moram, da vsi štirje, namreč D, Fis, A, D se tako lepo soglasijo, kakor strune na citrah. Veselja so ljudi se solzili, ko so prvo pot jih peti slišali; pa bi res prav pust moral človek biti, kteriga bi lepo zvonjenje ne veselilo. Gosp. Samasa se ni le samo zopet umetniga zvonarja poterdil, temuč s tem delam sebi naj lepši špomin vtemelil. Hvale vredno se je tudi Janez Oblak iz Sučenj (ki je že lani v Novicah listu 6. zavolj lično izdelane ure pohvaljen bil) obnesel, veliko bistroumnosti razodel in v kovačevskim pa tudi tesarskim delu se izverstnega umetnika skazal.

Iz Loške doline 12. pros. D—n. Ko so gosp. kaplan na Blakah pri fari svojim učencam v šoli iz „Novic“ brali, de so učenci v Krajski gori za učence v Planini, kterih stariši so bili po povodnji poškodovani, darov nabrali, so tudi oni dobro voljo razodeli, svoje tovarše v Loški dolini, kteri so bili tudi po povodnji nesrečni, z nekolikimi darovi razveseliti in jim po svoji moči pomagati. Zložili so tri gold. vkupej in jih gosp. kaplanu v Stariterg za razdelitev med uboge učence poslali. Očividno je spet: koliko lepiga in hvalevredniga se po dobrih voditeljih šolska mladost naučí. Hvala Vam, in tudi miloserčnim učencam!

Iz Dolenski ga. Važno se mi zdí po Novicah vprašati: Za ktere šole je naš nadzornik ljudskih šol g. dr. Močnik svoj undanji navod razglasil? in povedati, kako se ta povsod tú in tam razlaga. Pred nekimi tedni smo namreč brali od gosp. drja. Močnika, v šolstvu skušeniga moža, navod, kako naj uk za ukam, to je, predmet za predmetam v šolah poglavitnih na Krajskim sledí, pod tem le naslovam: „Entwurf eines Lehrganges für die Hauptschulen im Kronlande Krain“. Imenovani navod je bil v 46. in 47. listu „Novic“ lanjskiga leta prav po mnenji vsih zvedenih šolnikov za skoz in skoz izverstno sestavljeniga spoznan. Ali gosp. nadzornik se s tem navodam ni vsim, ki slovenski kruh jedó, prikupil. Znano je, de je ena stranka na slovenski zemlji, ki rada jé in pije, kar na Slovenskim dozori, — se je tudi na Slovenskim rodila ter nar prvo od svoje slovenske matere domače glase učila in se s slovenskim kruham živila, dokler je velika zrasla, — zdaj pa psuje lastno mater — kakor tisti zgubljeni sin — ter se hvali le s samim tujim blagam, in vunder vse, kar ima, je doma na Slovenskim pridobljeno. Tej stranki, ki ne more slišati slovenske besede, desiravno nemara jo še boljši govori kot pa nemško, tej stranki je bil tisti gosp. Močnikov „navod“ strela iz jasniga; ostermela je, svojim očem ni zaupala, kar je brala, de bo se tudi v poglavnih šolah na Krajskim za naprej kaj slovenskiga učilo. Četudi so ti pristranski odpadenci ta nenadni „Navodov“ vdarc še tako zakrivali, se je vunder lahko spoznalo, de jih je grozno razkačil in jim globoko rano vsekalo, ker se ni dopolnilo, kar so tako mogočno o preklicu vstave prerokovali: „No jetzt hat den Slovenen das letzte Stündlein geschlagen“. Ta krivice-polna stranka se je mende v svojim mogočnim govorjenji prenaglila, ker ni pomislila, de cesar nočejo nobeniga svojih narodov žaliti in mu njegovih pravic zatirati. In kaj mislite, kako ta stranka g. Močnikov navod razklada? Slišal sim v naših hribih eniga izmed tistih, ki so djali: „Zdaj pojdejo Slovenci rakom žvižgat“, de je že šolarjem oznanil: „zdaj je pa že od vikših prišlo, de se bo-